

Henk Stoorvogel en Theo van den Heuvel

DE VIERDE
LEVEN IN DIENST VAN DE KONING
MUSKETIER

TWEEDE DRUK

Voorhoeve

Henk Stoorvogel en Theo van den Heuvel

De vierde musketier

Leven in dienst van de Koning

Tweede druk, december 2011

© 2010 Uitgeverij Voorhoeve – Utrecht

www.kok.nl

Omslagontwerp: Lucas Reinds, Pankra

Vormgeving binnenwerk: Garage BNO, www.garage-bno.nl

ISBN 978 90 297 1996 4

NUR 707

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording or any other – except for brief quotations in printed reviews, without the prior written permission of the publisher.

Proloog:

De jongen met de jutezak

Een kleine jongen beklom samen met zijn oude vader een hoge berg. De vader en zijn zoon werden vergezeld door een stier en een raaf. Het kleine gezelschap worstelde zich moeizaam omhoog over de steile helling. Een enkele boom bood nog iets van beschutting en houvast, voor de rest was dit een plek voor goden, niet voor mensen. De jongen droeg een zware jutezak. Zijn vader was een aardappelboer en boven op de berg moest je toch iets te eten hebben. Dus had zijn vader gezegd dat de jutezak mee moest, gevuld met aardappels.

De jongen had erop gestaan de stier mee te nemen op hun avontuur. De vader had het maar vreemd gevonden. Wie beklimt er nu een berg met een stier? Maar de zoon was niet te vermurwen. En dus ging de stier mee. Al snapte de stier daar zelf maar weinig van.

De raaf was op eigen initiatief meegegaan. De raaf zat vaak op het hek dat het aardappelveld scheidde van de kleine boerderij waar de vader en zijn zoon woonden. Toen de raaf had gezien dat de oude man en zijn zoon een reis gingen maken, was hij opgevlogen van zijn hek en meegegaan.

De beklimming was zwaar. Het pad was al lang geleden opgehouden en overgegaan in steengruis en harde, gladde rots. Hoe hoger ze kwamen, hoe steiler de berg werd. Nog even en er zouden helemaal geen bomen meer om hen heen zijn. En nog maar een klein stukje hoger begon de eeuwige sneeuw en het verraderlijke ijs.

‘Ik moet even rusten’, hijgde de oude man, en hij hurkte neer tegen de laatste boom voor de eindeloze leegte van de topgraat van de berg. De stier leek blij en bleef zo goed en zo kwaad als het ging stilstaan op een grote, glibberige rots. De raaf streek neer op een laag overhangende tak. De jongen legde zijn zware jutezak op de grond en begon zijn pijnlijke schouder te masseren, terwijl het zweet van zijn voorhoofd druppelde.

‘Er komt een storm aan’, zei de oude man en zijn kromme vinger wees naar boven. ‘We moeten terug.’ ‘Maar vader’, antwoordde de jongen, ‘ik wil niet terug. Ik wil deze berg beklimmen.’ ‘Als we verder klimmen, dan wordt deze berg onze dood’, zei de vader en hij sloot zijn ogen. ‘We gaan terug.’ ‘Neem toch een aardappel vader, daar knapt u vast van op.’ De oude man antwoordde niet. Hij schudde alleen zwakjes met zijn hoofd. Het bleef een tijdje stil. De vader van de jongen opende zijn ogen, keek zijn zoon aan en zei: ‘Jongen, we gaan nu terug. Deze berg is te gevaarlijk. Te steil. Te hoog. Jij bent te klein om deze berg te beklimmen en ik te oud. En er komt storm.’

De jongen beet op zijn lip. Een traan welde op in zijn ogen en rolde over zijn wang naar beneden. ‘Vader, ik klim door. Ik wil deze berg beklimmen. Dat is mijn droom, al vanaf het moment dat ik deze berg voor de eerste keer zag.’ De jongen tilde de jutezak weer op zijn schouder, liep naar de stier, pakte die bij het touw, sloeg het tweemaal om zijn rechterpols en begon weer te klimmen. De raaf vloog van zijn tak op en ging achter de jongen aan. Een gure wind stak op, geen struik of beschutting was er meer te bekennen. Wolken verzamelden zich bij de top als de verdedigingslijn van een belegerde stad, klaar om elke aanvaller zo diep mogelijk in de afgrond te werpen. Niemand zag de tranen van de jongen. Niemand de tranen van de oude man.

Terwijl hij verder krom, merkte de jongen dat zijn jutezak lichter voelde. Hoe kon dat nou? De stier had vast een middagmaal gestolen. Dapper stapte hij door in de richting van de almaar woester en zwarter wordende wolken.

De storm slokte hem op, verzwolg hem als was hij een aardappel die verdween in het binnenste van de stier. De jongen liet zich op zijn knieën vallen om te voorkomen dat hij van de berg afgeblazen werd en kroop verder, zich vastklemmend aan rotspunten en richels. Het loeien van de storm

overstemde dat van zijn angstige stier. Steeds vaker gleed de stier uit. Steeds hachelijker werd de dwaze strijd van de kleine jongen met de jutezak en zijn stier. Als de jongen zijn stier wilde redden, dan was er maar één oplossing: afdalen.

De jongen klom verbeterd verder. Deze berg zou van hem zijn. Toen gebeurde in een flits het onvermijdelijke. De stier gleed weer weg, maar dit keer vond hij geen houvast. Het touw sneed in de hand van de jongen, maar aanzien hij het om zijn pols had gewikkeld, kon hij niet loslaten, al had hij het gewild. De vallende stier begon de jongen mee te trekken, de afgrond in. De kleine jongen worstelde uit alle macht, zette zich schrap en schreeuwde het uit van inspanning. Het strak gespannen touw schuurde over een scherpe richel en plotseling veerde de jongen terug. Door de schok viel de jutezak van zijn schouder en enkele kilo's aardappels verdwenen, met de stier, in de peilloze diepte.

Verdwaasd bleef de jongen liggen, terwijl de storm zijn uiterste best deed hem achter de stier aan te blazen. Na een halfuur – of waren het drie hele? – krabbelde de jongen voorzichtig weer op zijn handen en knieën. De jutezak met de overgebleven aardappels sloeg hij over zijn schouder en hij kroop weer verder. Verbeelde hij het zich, of was de storm niet meer zo boosaardig als eerst? Mechanisch kroop hij door. Rechterhand, linker knie. Linkerhand, rechter knie. Decimeter voor decimeter kwam hij dichterbij zijn top.

Plotseling was het stil. De wolken waren weg. De wind was naar huis. De kleine jongen met de jutezak keek op en ongeveer tien meter boven zich zag hij het laatste stukje berg, dat overging in eindeloze lucht. Hij stond op en begon aan de laatste meters naar de top. Enkele minuten later stond hij op de plek waar hij altijd van had gedroomd. Het dak van zijn wereld. Overal om hem heen de met sneeuw bedekte toppen van majestueuze bergen. Hier stond hij, alleen, tussen hemel en aarde.

Alleen? De jongen keek nog eens goed boven, onder en naast hem. Nergens was de raaf te bekennen. Vast en zeker weggewaaid door de striemende storm, net als de stier en zo veel van zijn kostbare aardappels. Aardappels? Opeens merkte de jongen dat hij best trek had in een aardappel. Die had hij nu toch wel verdiend. Hij zwaaide de vreemd lichte zak van zijn schouder

en keek erin. Leeg. Tijdens zijn slotklim was de zak achter een scherpe rots-punt blijven haken en opengescheurd. Alle aardappels waren verdwenen. De jongen keek op met een glimlach van de helderste zuiverheid. Wie wil er nu een aardappel als hij boven op een berg staat?

De jongen ging zitten, zodat hij met volle teugen van het uitzicht kon genieten. Als zoete nectar dronk hij de schoonheid van de schepping in. De ondergaande zon veranderde langzaam maar zeker de blauwe lucht, besneeuwde bergtoppen en groene wouden in een rozegouden engelenjubel, die de grootheid van God bezong. En terwijl de jongen zo keek, zag hij hem opduiken, pal voor de ondergaande zon, gracieus zwevend in de glorieuze zee van licht: de adelaar.

De jongen stond op en strekte zijn stram geworden spieren. Het was tijd om huiswaarts te gaan. Voorzichtig krom hij naar beneden. De gescheurde jutezak liet hij liggen op de top.

DEEL 1: ONS VERHAAL

Dit boek is geen toevallige aaneenschakeling van losse hoofdstukken die niets met elkaar te maken hebben. Dit boek is een geheel en vertelt een verhaal. Het is het verhaal van de jongen met de jutezak die op weg is om de man met een missie te worden.

Ons leven is geen toevallige opeenvolging van losse ontmoetingen en situaties die niets met elkaar te maken hebben. Ons leven is als een samenhangend boek. Ieder hoofdstuk bouwt voort op het vorige en beïnvloedt het volgende. Ons leven vertelt een verhaal. Wij zijn een verhaal. Vaak meer dan we doorhebben, beïnvloedt onze afkomst onze toekomst. En onze drijfveren.

Wat is jouw verhaal? Voor wie leef jij?

De antwoorden op deze vragen zijn van levensbelang. Ze maken ons ontvankelijk voor de genezende Stem uit de hemel. Ze leggen onze diepste motieven en grootste dromen bloot, die vaak minder met God te maken hebben dan we willen toegeven. En ze openen op een verrassende manier ons leven voor schoonheid en vriendschap.

EEN

Waarom Alexander Supertramp stierf

In het voorjaar van 1990 verdwijnt Chris McCandless uit het leven van zijn ouders. De 22-jarige pas afgestudeerde avonturier weigert genoeg te nemen met het keurslijf van carrièrejacht en materialisme. ‘Carrière maken’, liet Chris laatdunkend aan zijn ouders weten, ‘is slechts een minderwaardig bedenkfel van de twintigste eeuw. Eerder een last dan een voordeel.’ Zijn spaargeld, ongeveer 20.000 dollar, schenkt hij aan Oxfam, ten behoeve van de armen. Hij stapt in zijn oude, gele Datsun en reist zijn dromen achterna. Als symbool voor zijn nieuwe levenswijze meet hij zich een nieuwe naam aan: Alexander Supertramp. Nadat hij zijn auto door een plotselinge overstrooming in een beekbedding in de woestijn is kwijtgeraakt, trekt hij liftend door het naar het zuidwesten van Amerika. Met een kano peddelt hij naar Mexico, hij werkt in de eindeloze graanvelden van South Dakota en overleeft met een minimum aan eten en drinken op de meest afgelegen plekken. Chris heeft een droom. Hij wil leven. Met een hoofdletter L. En hij weet één ding: mijn ouders weten niet wat leven inhoudt.

Chris’ vader, Walt, speelt een grote rol in zijn beslissing om het roer in zijn leven radicaal om te gooien. Het is niet dat Walt een slechte of gewelddadige vader is. Walt is een briljant NASA-geleerde. Chris’ moeder, Billie, is Walts grote liefde en tweede vrouw. Hoewel Walt veel in de relatie met Chris investeerde – ‘met geen van de kinderen heb ik zo veel gespeeld en ondernomen’ – raakte Chris toch gedesillusionerd. Op een eerdere reis in zijn studententijd had hij ontdekt dat zijn vader pas van zijn eerste vrouw

scheidde toen hij al lang en breed samenwoonde met zijn moeder. Een tijd lang had Walt in het geheim van twee walletjes gegeten. Dat was inmiddels vele jaren geleden, maar Chris kon zijn vaders verraad niet verkroppen. Alle uitspraken en daden van zijn vader mat hij af aan de periode van ontrouw die hij had ontdekt. Chris wilde niet worden zoals zijn vader. Dus ging hij op zoek. Op queeste. Een zoektocht naar zingeving. Naar zichzelf. Of was het een vlucht?

Queeste

Aan Franz, een oude man die Chris tijdens zijn omzwervingen leerde kennen, schrijft hij:

Het meest elementaire van de menselijke geestkracht is het verlangen naar avontuur. De levensvreugde vloeit voort uit onze aanrakingen met het nieuwe en daardoor is er geen groter genot dan een steeds weer veranderende horizon voor je te zien en iedere dag onder een nieuwe en andere zon te lopen.

Chris' worsteling met zijn vader leidt hem naar de ruigheid van Alaska. Hij wil in zijn eentje overleven in de ongerepte natuur. In april 1992 lift Chris zijn hart achterna en trekt de wildernis in. Midden in het Denali National Park stuit hij op een oude, groene stadsbus, een International Harvester uit de jaren veertig van de vorige eeuw. De bus is daar door een mijnbedrijf achtergelaten, toen bleek dat het niet mogelijk was een doorgaande weg naar het hart van de wildernis aan te leggen. Nu dient hij als schuilplaats voor jagers en avonturiers. Chris neemt zijn intrek in de bus, jaagt op eenden, eekhoorns, stekelvarkens en slaagt er zelfs in een eland neer te schieten.

Naarmate het weer mooier wordt, wordt het voedsel schaarser en Chris besluit terug te keren naar de bewoonde wereld. Zijn terugweg wordt echter afgesneden door de door smeltwater woest stromende Teklanika rivier. Noodgedwongen keert de avonturier terug naar de bus. Door gebrek aan voedsel wordt hij steeds zwakker.

Op 6 september 1994 komen bij toeval zes mensen langs de antieke, groene bus. De jagers en trekkers vinden een briefje met daarop de woorden:

S.O.S. Ik heb uw hulp nodig. Ik ben gewond, bijna dood, en te zwak om hiervandaan te trekken. Ik ben helemaal alleen, dit is geen grap, in godsnaam, blijf hier om mij te redden. Ik ben vlakbij om bessen te zoeken en kom vanavond terug. Bedankt, Chris McCandless. Augustus?

Het valt op dat het briefje is ondertekend met Chris McCandless. Blijkbaar had hij besloten zijn echte naam weer aan te nemen. Ook is duidelijk dat het briefje minstens een week eerder, ergens in augustus, is geschreven. Waar was Chris gebleven?

David, de hobbit

Chris' zwerftocht had diep vanbinnen te maken met zijn complexe relatie met zijn vader. Ook bij bekende mannen uit de Bijbel zien we hoe zij op jonge leeftijd een crisis met hun vader beleven. Mozes bijvoorbeeld was gedwongen op te groeien zonder zijn biologische vader. Jozef werd zozeer verwend dat zijn broers hem gingen haten. En dan hebben we natuurlijk David, dé man. De man naar Gods hart. In 1 Samuël 16:1-13 komen we hem voor het eerst tegen. Samuël reist naar het kleine dorpje Betlehem om een nieuwe koning te zalven. Betlehem: dat was in die tijd een onbelangrijk, onbekend bergdorpje. Tegenwoordig kent iedereen Betlehem als geboorteplaats van Jezus, grenzend aan de hoofdstad van de wereld, Jeruzalem. Maar in Samuëls tijd was Betlehem onbeduidend en klein. Een beetje als 's Heerenbroek bij Zwolle. De grote Samuël reist vanuit de Randstad naar 's Heerenbroek om daar een nieuwe koning te zalven. Alsof Bono in Betlehem landt. Het hele dorp is in rep en roer.

Is dit positief of negatief? Van beide een beetje. De aanleiding is negatief. Israël bevindt zich in een crisis. In morele zin wordt het volk steeds verder uitgehold. Iedereen doet maar waar hij zin in heeft. Er is geen eenheid, geen heiligheid, geen perspectief. Er is nu dan wel een koning, Saul, maar zijn karakter kan zijn kroon niet dragen. Problemen zat, zou je zeggen. Maar dit is alleen nog maar de interne kant. Extern zijn er ook nog de nodige uitdagingen, zoals de Filistijnen. De Filistijnen zijn de olifanten en de Israëlieten de muizen. De Filistijnen hebben een monopolie op ijzer, wonen in steden en razen rond in tankachtige strijdagens. De Israëlieten hebben nauwelijks

ijzeren wapens, wonen veelal in tenten en rennen over het slagveld met houten hooivorken. En het ergste is nog wel: de Filistijnen brengen reuzen voort.

In deze crisis moet Samuël een nieuwe koning zalven. Hij arriveert in 's Heerenbroek en nodigt de dorpsoudsten en Isaï en al zijn zonen uit voor een feestmaal. Tijdens deze maaltijd zijn we getuige van het toebrengen van een pijnlijke zogenaamde 'vaderwond'. Alle zonen van Isaï worden aan Samuël voorgesteld, maar steeds is het antwoord van God duidelijk: 'Deze is het niet.' Alle zeven passeren ze de revue, maar de uitverkorene is er niet bij. Samuël snapt er niets van. Heeft hij God niet goed verstaan? Wonen er meerdere Isaï's in 's Heerenbroek? Vertwijfeld vraagt hij aan Isaï of dit al de zonen zijn. De oude man wordt rood en plukt een tikkeltje zenuwachtig aan zijn baard. 'Eh, tja, hoe moet je dat nu zeggen, ik heb nog een zoon, de *haqqaton*, hij is buiten bij de schapen.'

Wablief? Isaï had acht zonen. Geen zeven, maar acht! En op het enige hoogtepunt in het doorgaans zo slaperige leven in Betlehem, op de dag waar iedere jongeman weleens van heeft gedroomd, de dag van *de keuze*, de mogelijkheden, het leven, op die dag slaat Isaï zijn jongste zoon doodleuk over. De geschiedenis van Betlehem kan worden ingedeeld in de periode vóór het bezoek van Samuël en de periode erna, maar Isaï neemt op dit moment suprême niet eens de moeite zijn zoon binnen te roepen!

Te midden van zijn broers, Samuël en de dorpsoudsten zet Isaï zijn zoon neer als de *haqqaton*. Dat is geen aardig woord. Dat betekent zoveel als het kleintje, de onderdeur, de *hobbit*. Het zijn de eerste woorden die in de Bijbel over David worden uitgesproken: 'de hobbit'. Door zijn vader. 'Hobbit' voor een jongen van een jaar of zestien in een samenleving waar je op je twaalfde man wordt. 'Hobbit' voor een jongen die leeuw en beer verslagen heeft.

Sommigen denken dat David er niet bij geroepen was omdat hij ergens heel ver weg in de velden bij de schapen was en er onmogelijk bij geroepen kon worden. David was echter niet ver weg. Samuël zegt: 'Alles goed en wel, maar we gaan niet eten voordat David er is.' Binnen mum van tijd wordt David tevoorschijn getoverd, een zweem van schapenlucht met zich meevoerend. Dat is het begin van Davids verhaal. Gekleineerd, vernederd, overgeslagen op het moment suprême, door zijn bloedeigen vader.

Dat tekent een man.

Assepoester

Er speelt mogelijk meer. Het kan zijn dat David een product was van een slippertje van zijn vader. Tot tweemaal toe vermeldt de Bijbel expliciet dat David ‘rossig’ was. Blijkbaar zag hij er anders uit dan zijn broers. Herhaaldelijk zien we dat Davids broers een hekel hebben aan hun (stief)broer en dat terwijl David goed en dapper is. Nergens wordt de naam van Davids moeder genoemd, hoewel dit bij de andere koningen van Juda wel gedaan wordt. Niet zijn broers worden de legeraanvoerders van David, zoals je zou verwachten, maar zijn neven, Abisai, Joab en Asaël. Jesaja spreekt profetisch over de geboorte van Jezus als over een rijsje dat zal voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï, een ‘scheut uit zijn wortelen’. Een ‘scheut’ is een wilde loot die naast de stam aan de wortel ontspruit. Hij heeft dezelfde wortels, maar is toch duidelijk van andere komaf.

Aan de andere kant, de naam David betekent ‘beminde’, ‘geliefde’. Ergens moet David dus ook gewild zijn door zijn vader en moeder. Hoe het ook zij, David komt in de eerste scène die wij over hem lezen naar voren als de Assepoester van het gezin van Isaï. Een (stief)zoon met zeven oudere broers die hem duidelijk niet kunnen pruimen en een vader die het allerminst voor hem opneemt. Integendeel, Isaï lijkt David consequent neer te zetten als de hobbit. Goed voor het schapenhoeden.

Spreken is leven, zwijgen is dood

Hoe kun je met zo veel vijandigheid omgaan? Hoe verwerk je een trauma op zodanige wijze in je verhaal, dat je er uiteindelijk sterker door wordt? Hoe voorkom je dat je verlamd raakt en ten slotte alle doelen voor je leven mist?

Daniel P. McAdam, een gerenommeerd psycholoog, stelt dat er twee zaken nodig zijn om je trauma zó te verwerken dat je er uiteindelijk sterker door wordt. Het eerste is dat je de wond eerlijk onder ogen moet zien en durven te benoemen. Het tweede is dat je de pijn en ervaringen van de wond met andere mensen deelt, door gebed, gesprek of op andere manieren. McAdams vondsten zijn een weergave van wat David heeft gedaan. In Psalm 27:10 bidt David:

Al verlaten mij vader en moeder, de HĒĒR neemt mij liefdevol aan.

Beide elementen zitten hierin. Hoe voelde David zich behandeld door zijn vader en moeder? Hij voelde zich in de steek gelaten. Alleen. Verraden. Hij komt zijn pijn onder ogen. En hij geeft dat vorm in een gebed, zodat hij het niet voor zichzelf houdt, maar het deelt met God. In Psalm 69 uit hij zijn innerlijke pijn over zijn relatie met zijn broers:

Ik ben voor mijn broers een vreemde geworden, een onbekende voor de zonen van mijn moeder.

Onder ogen zien, benoemen en delen. Dat is de weg naar het leven. Weet je nog dat briefje dat de jagers op 6 september bij de groene bus in de wildernis vonden? Ze vonden dat het eigenaardig rook in de omgeving van de bus. Toen ze een kijkje in de bus namen, vonden ze Chris. In zijn slaapzak. Dood.

De mensen die Chris McCandless tijdens zijn twee jaar durende queeste hebben meegemaakt, vertellen allemaal dat Chris niets wilde loslaten over zijn familie of zijn diepste motieven. Chris had besloten zijn pijn alleen op te lossen. Op tragische wijze leidde deze beslissing tot de dood. De weg naar het leven gaat door waarachtige communicatie. Wanneer jij besluit je pijn en problemen voor jezelf te houden, zul je sterven. Letterlijk en figuurlijk.

David's eerlijkheid en open communicatie over zijn verleden maken dat God zo in zijn leven kan werken dat zijn potentiële zwakte uitgroeit tot zijn kracht. Wanneer David enkele jaren na zijn zalving op de vlucht is voor koning Saul, zoekt hij toevlucht in een grot in de woestijn van Adullam. Al snel krijgt hij gezelschap van honderden andere vluchtelingen, onder wie zijn ouders en broers. Zij komen nu naar hem voor hulp en bescherming. De belagers zijn dan geworden tot belaagden, de geweldenaars tot vluchtelingen. *It's payback time.* Hoe zal David reageren?

David brengt zijn ouders in veiligheid bij een bevriende koning en neemt zijn broers onder zijn hoede. Hij zorgt. Vergeeft.